

УДК 657.421.3

I. М. Лепетан,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця*

Н. І. Коваль,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки,
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця*

Т. Г. Китайчук,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця*

ОБЛІК СТВОРЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ЯК ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Inna Lepetan,

PhD, Associate Professor,

*Associate Professor of Accounting Department, Vinnytsya National Agrarian University
Nataliya Koval,*

PhD, Associate Professor,

*Associate Professor of Accounting and Taxation in the Branches of Economy Department,
Vinnytsya National Agrarian University*

Tetyana Kitychuk,

PhD, Associate Professor,

*Associate Professor of Accounting and Taxation in the Branches of Economy Department,
Vinnytsya National Agrarian University*

ACCOUNTING OF THE CREATION AND USE OF MOBILE APPS AS THE OBJECTS OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

У статті досліджено облік створення та використання мобільних додатків як об'єктів права інтелектуальної власності, основні етапи формування собівартості мобільного додатка як об'єкта права інтелектуальної власності, а також документування процесу створення об'єкта нематеріальних активів.

The accounting of the creation and use of mobile applications as the objects of intellectual property rights, the main stages of forming the cost of a mobile application as an object of intellectual property rights, and the documenting process of creating of an intangible asset are researched in the article.

Ключові слова: *мобільний додаток, нематеріальні активи, інтелектуальна власність, авторське право, свідоцтво, облік.*

Key words: *mobile application, intangible assets, intellectual property, copyright, certificate, accounting.*

Постановка проблеми. Особливості програмування для мобільних телефонів та становлення в Україні ринкових відносин характеризуються відкритістю інформаційного простору та посиленням вимог до конкурентоспроможності. Українська економіка переживає етап, на якому основні зусилля спрямовані на відновлення ефективного функціонування науки і виробництва, їх зближення шляхом розвитку наукоємних технологій. Все це підкреслює особливу значущість пошуку і впровадження нових шляхів вдосконалення програмного забезпечення вітчизняних підприємств з можливістю використання інформаційних технологій, що є життєво важливим для суб'єктів господарювання в умовах сучасної ринкової економіки.

З іншої сторони, ми живемо в інформаційному суспільстві особливістю якого є мобільність. В будь-якій точці світу ми маємо доступ до будь-якої необхідної нам інформації. Велика заслуга в цьому належить GOOGLE- найбільшій у Internet пошуковій системі, що належить корпорації Google Inc. Обробляє 41 млрд. 345 млн. запитів в місяць (частка ринку 62,4%), індексу більше 25 млрд. веб сторінок, може знаходити інформацію на 195 мовах. Підтримує пошук в документах PDF, RTF, PostScript, Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft Power Point та інші.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемами програмного забезпечення для мобільних телефонів та управління цим процесом у своїх працях велику увагу приділяють такі зарубіжні вчені, як Тодд де Капуа, Річард Френсіс, Поль Морріс, Б. Маклафлін, С. Хольцнер, Д. Крейн, Б. Бібо, Д. Сонневельд, Д. Вулсон та ін. Вагомий внесок у дослідження проблем програмування для мобільних телефонів зробили такі вітчизняні вчені: М. Романчукевич, Д. Болдирев, С. Колосков. У дослідженнях українських науковців достатньо глибоко розглянуто структуру програмування, принципи його функціонування, основні засади використання комунікацій для інформаційних технологій. Разом із тим ряд аспектів як теоретико-методологічного, так і облікового характеру залишилися поза увагою дослідників.

Формування цілей статті. Метою статті є дослідження процесу обліку створення та використання мобільних додатків як об'єктів права інтелектуальної власності, вивчення основних етапів формування собівартості мобільного додатка як об'єкта права інтелектуальної власності, а також документування процесу створення та використання об'єкта нематеріальних активів.

Виклад основного матеріалу. Інтелектуальна власність у звичайному розумінні – це право на результат творчої праці. Право неможливо сприймати на дотик, тому об'єкти права інтелектуальної власності загальноновизнано складовими нематеріальних активів суб'єктів господарювання [1].

Серед загального переліку об'єктів права інтелектуальної власності особливе місце займає авторське право та суміжні з ним права. Авторське право в об'єктивному розумінні є сукупністю правових норм, що регулюють коло суспільних відносин зі створення та використання творів науки, літератури і мистецтва. У суб'єктивному розумінні авторське право – це особисті немайнові та майнові права, які виникають у автора в зв'язку зі створенням ним твору і охороняються законом. Завданням авторського права є встановлення найсприятливіших правових умов для творчої діяльності, забезпечити доступність результатів цієї діяльності всьому суспільству. Суміжні права є сукупністю цивільно-правових норм, що регулюють відносини з використання виконань творів, фонограм, відеограм та програм мовлення і які разом з нормами авторського права складають єдиний інститут права інтелектуальної власності – інститут авторського права і суміжних прав [8].

Мобільний додаток – програмне забезпечення, призначене для роботи на смартфонах, планшетах та інших мобільних пристроях. Згідно даних дослідження компанії AppAnnie за 2017 рік кількість завантажень додатків зросла на 60%, споживчі витрати зросли більш ніж удвічі, а час, витрачений на додаток кожним користувачем складає близько 43 днів на рік. Дослідники виявили, що використання мобільних додатків чітко корелюється з їх наповненням та залежить від часу доби і локації розміщення користувача. Також компанія AppAnnie прогнозує зростання ринку мобільних додатків на 270% до 2020 року.

Мобільний додаток для операційних систем за своєю суттю є комп'ютерною програмою. Згідно з чинним законодавством, комп'ютерні програми відносяться до об'єктів інтелектуальної власності, а саме – до об'єктів авторського права [2]. Будь-яка комп'ютерна програма, в тому числі і додаток для мобільного телефону, характеризується наявністю «вихідного коду» (вихідного тексту), який написаний (створений) програмістом (автором) або групою програмістів (авторів) на певній мові програмування. Відповідно, у будь-якого вихідного коду програми для мобільного телефону існує автор (група авторів) – фізична особа, який придумав та/або написав комп'ютерну програму. Таким чином, вихідні тексти (вихідні коди) додатків для мобільних телефонів є інтелектуальною власністю, майнове право на яке може належати авторам цих комп'ютерних програм або правласникам цих комп'ютерних програм – іншим фізичним та / або юридичним особам.

Мобільний додаток в обліку є об'єктом нематеріальних активів (рис. 1). Нематеріальний актив – це немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований та утримується підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік) для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим

особам. Проблеми, пов'язані з особливістю нематеріальних активів, зазначаються, зокрема, у GAAP [3]: «Ведення обліку нематеріального активу пов'язане з тими ж проблемами, що й облік інших довгострокових активів, а саме з визначенням їх первинної вартості, ведення обліку змін у цій вартості в нормальних умовах ділової практики, а також веденням обліку в ситуаціях, коли ця вартість необоротно змінюється на суттєву величину. Розв'язання цих проблем ускладнено характеристиками нематеріальних активів: відсутність у них фізичних ознак робить їх свідчення невлотними (що підтверджують їх вартість, термін економічного життя і т.д.), часто їх вартість важко оцінити, а термін корисного життя не підлягає визначенню».

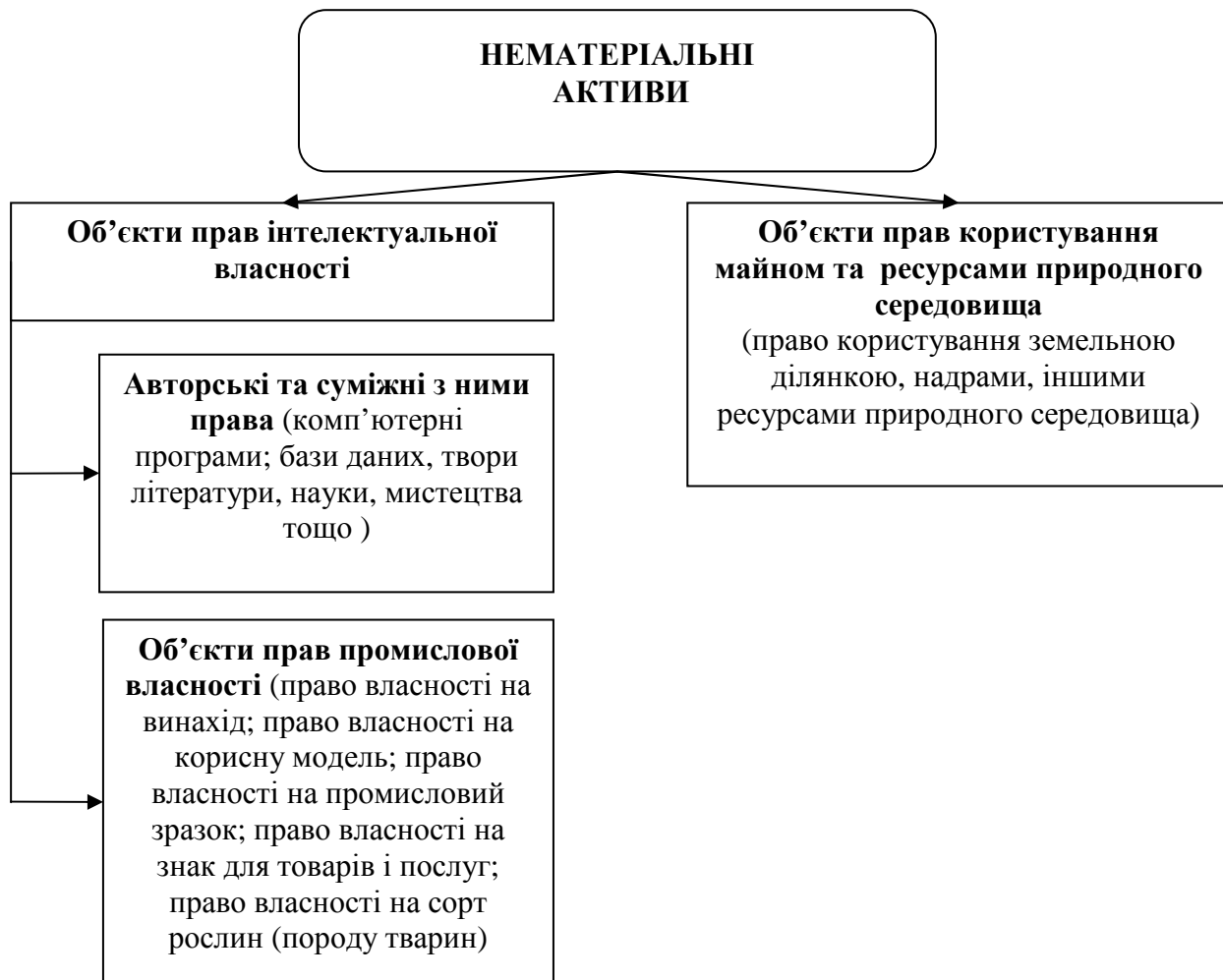

Рис. 1. Класифікація нематеріальних активів за об'єктами

Нематеріальні активи формуються шляхом створення власними силами, тобто у результаті розробки, або створенням із залученням сторонніх виконавців на договірній основі. Відповідно до Листа Державного казначейства України від 25.08.2005 р. № 07-04/1654-6902 «Про постановку на бухгалтерський облік об'єктів права інтелектуальної власності як нематеріальних активів та проведення їх інвентаризації» придбані (створені) нематеріальні активи, за якими передається право власності бюджетній установі, зараховуються на баланс бюджетної установи за первісною вартістю (за фактичними витратами на їх придбання та виготовлення), а об'єкти, які переоцінювались – за відновлювальною вартістю [4]. До первісної вартості створених об'єктів нематеріальних активів включаються усі документально підтверджені витрати, понесені на виготовлення даного об'єкта інтелектуальної власності та витрати на державну реєстрацію. Основні етапи формування собівартості мобільного додатка як об'єкта права інтелектуальної власності (рис. 2).

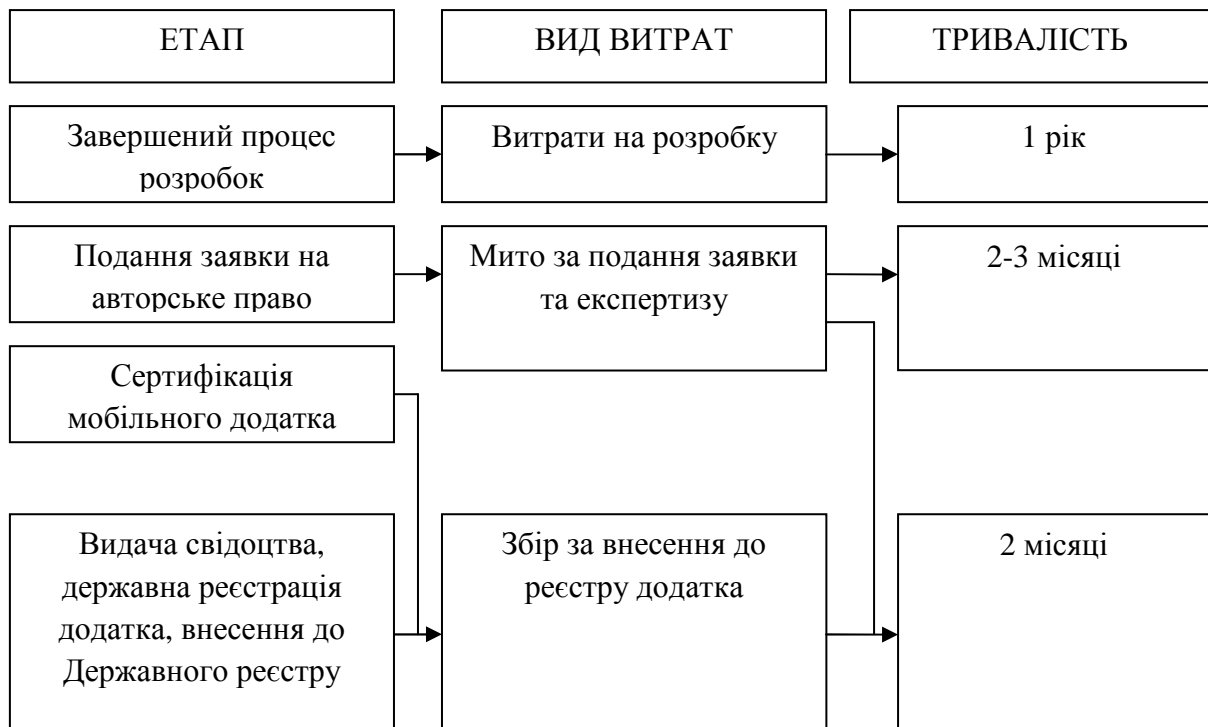

Рис. 2. Основні етапи формування собівартості мобільного додатка як об'єкта права інтелектуальної власності

Нематеріальний актив, отриманий в результаті розробки, слід відображати в балансі за умов, якщо установа має:

- намір, технічну можливість та ресурси для доведення нематеріального активу до стану, у якому він придатний для реалізації або використання;
- можливість отримання майбутніх економічних вигід від реалізації або використання нематеріального активу;
- інформацію для достовірного визначення витрат, пов'язаних з розробкою нематеріального активу.

Установи повинні вести облік об'єктів прав інтелектуальної власності за допомогою оперативного обліку. Інструкцією щодо заповнення форм первинної облікової документації з обліку об'єктів права інтелектуальної власності (винаходів, корисних моделей, промислових зразків, компонувань (топографій) інтегральних мікросхем і раціоналізаторських пропозицій), що затверджена наказом Державного комітету статистики України від 10 серпня 2004 р. № 469, передбачено використовувати ряд реєстрів [5]:

- журнал реєстрації заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, що подані в Україні (форма № ІВ-1);
- журнал реєстрації заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, що подані до компетентних органів іноземних держав (форма № ІВ-2);
- журнал реєстрації використаних винаходів, корисних моделей, промислових зразків, компонувань (топографій) інтегральних мікросхем (форма № ІВ-3);
- журнал реєстрації раціоналізаторських пропозицій (форма № ІВ-4);
- заява про раціоналізаторську пропозицію (форма № ІВ-5);
- акт про використання об'єкта права інтелектуальної власності (форма № ІВ-6).

З метою своєчасного відображення введення в господарський оборот, використання, обліку та вибуття окремих придбаних (створених) об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів їх аналітичний облік бюджетними установами ведеться за типовими формами:

- НА-1 «Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів»;
- НА-2 «Інвентарна картка обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів»;
- НА-3 «Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів»;
- НА-4 «Інвентаризаційний опис об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів», які затверджені наказом Міністерства фінансів України від 22.11.2004 № 732 «Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» [6].

Процес документування операцій із створення об'єктів нематеріальних активів за допомогою вище

згаданих форм документів наведено на рис. 3.

З 1 січня 2017 року бюджетний бухгалтерський облік почав працювати за новими П(С)БО в державному секторі. Облік нематеріальних активів регламентується кримем нормативом НП(С)БОДС 122 «Нематеріальні активи» [7].

Облік мобільного додатка як об'єкта авторського права в бюджетних установах ведеться на рахунку 12 «Нематеріальні активи» субрахунок 1211 «Авторські та суміжні з ними права». Оприбуткування ОІВ на рахунках здійснюється після одержання документів, які підтверджують їх визнання.

Для обліку та узагальнення інформації про отримання фінансування на створення нематеріальних активів передбачено окремий субрахунок 5411 «Цільове фінансування розпорядників бюджетних коштів».

Отримання цільового фінансування з бюджету на розробку ОІВ згідно з договором на виконання науково-дослідної роботи відображаються такою проводкою: по дебету 2313 «Реєстраційні рахунки» та кредитом субрахунка 5411 «Цільове фінансування розпорядників бюджетних коштів».

Нематеріальні активи до моменту їх введення в експлуатацію обліковують у складі капітальних інвестицій. З 2017 року всі витрати на придбання або створення нематеріальних активів слід обліковувати на субрахунку 1313 «Капітальні інвестиції в нематеріальні активи». Даний субрахунок застосовують для накопичення витрат, пов'язаних зі створенням об'єктів, до моменту їх введення в експлуатацію.

Рис. 3. Документування процесу створення об'єкта нематеріальних активів

При самостійному створенні ОІВ зарахування їх на баланс проводиться шляхом списання накопичених на субрахунку 1313 «Капітальні інвестиції в нематеріальні активи» всіх видатків з одночасним складанням форми НА-1 «Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів». Отже, зарахування об'єктів капітальних інвестицій до складу нематеріальних активів зазначають наступною кореспонденцією: дебет 1211 «Авторські та суміжні з ними права» та кредит 1313 «Капітальні інвестиції в нематеріальні активи». Водночас відображається збільшення власного капіталу внаслідок оприбуткування активів і проводиться другий запис: дебет 5411 «Цільове фінансування розпорядників бюджетних коштів» та кредит 5111 «Внесений капітал».

Одночасно з оприбуткуванням ОІВ, на позабалансовий субрахунок 081 «Бланки документів суворой звітності розпорядників бюджетних коштів» заносяться патенти та свідоцтва, отримані в результаті науково-дослідної роботи. Вони оприбутковуються як бланки суворого обліку за вартістю витрат на державну реєстрацію та отримання відповідного правоохоронного документа в Державному департаменті інтелектуальної власності. Інформація по рахунку 08 «Бланки документів суворой звітності» узагальнюється у меморіальному ордері № 16 «Накопичувальна відомість позабалансового обліку».

Первісна вартість об'єкта нематеріальних активів може формуватися як за рахунок капітальних, так і за рахунок поточних витрат (наприклад, налаштування тощо) згідно з економічною класифікацією видатків бюджету. Відповідно до НПСБОДС 122 «Нематеріальні активи» починаючи з 2017 року на суму поточних витрат, що включаються до первісної вартості об'єкта нематеріальних активів, необхідно збільшити фінансування заходів цільового призначення (за кредитом субрахунку 5411 «Цільове фінансування розпорядників бюджетних коштів») та одночасно вилучити таку суму з доходу звітного періоду. Вилучення з доходу звітного періоду бюджетних асигнувань у сумі поточних витрат, що включаються до первісної вартості об'єкта нематеріальних активів проводиться таким обліковим записом: дебет 7011 «Бюджетні асигнування» та кредит 5411 «Цільове фінансування розпорядників бюджетних коштів».

При створенні ОІВ на замовлення сторонніх організацій отримання коштів у межах виконання науково-дослідної роботи здійснюється по дебету субрахунку 2313 «Реєстраційні рахунки» з кредитом 6214 «Розрахунки за одержаними авансами» (у разі отримання авансових платежів за договорами) та 6213 «Розрахунки із замовниками за науково-дослідні роботи» (у разі остаточних розрахунків за договором). За даними сумами визнається дохід від реалізації науково-дослідних робіт (за кредитом рахунку 7111 «Доходи від реалізації продукції (робіт, послуг)» з дебетом рахунку 6213 «Розрахунки із замовниками за науково-дослідні роботи»).

Витрати на розробку ОІВ обліковуються у складі видатків загального або спеціального фондів, по дебету відповідних субрахунків рахунку 801 «Витрати розпорядників бюджетних коштів на виконання бюджетних програм», 811 «Витрати розпорядників бюджетних коштів на виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт)» за кредитом відповідних рахунків: 15 «Виробничі запаси», 18 «Інші нефінансові активи», 62 «Розрахунки за товари, роботи, послуги», 63 «Розрахунки за податками і зборами», 65 «Розрахунки з оплати праці» тощо.

У разі виконання науково-дослідних робіт за замовленням сторонніх організацій їх фактичну собівартість обліковують на рахунку 16 «Виробництво, а саме на субрахунку 1611 «Науково-дослідні роботи».

При придбанні прав власності на ОІВ в сторонньої організації оприбуткування ОІВ відображається по дебету субрахунку 1313 «Капітальні інвестиції в нематеріальні активи» та кредиту субрахунку 6211 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

Видатки, пов'язані з придбанням ОІВ, а також витрати на дослідження і розробки відображаються у складі фактичних видатків установи за кодами економічної класифікації:

- 1171 – Дослідження і розробки, окремі заходи розвитку по реалізації державних (регіональних) програм;
- 1172 – Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку;
- 2300 – Придбання землі і нематеріальних активів.

Синтетичний облік оприбуткування ОІВ у складі нематеріальних активів ведеться у меморіальному ордері № 6 «Накопичувальна відомість за розрахунками з іншими кредиторами».

У таблиці 1 наведено кореспонденцію рахунків з відображення в обліку бюджетних установ створення та використання мобільного додатка як об'єкта інтелектуальної власності.

Таблиця 1

Кореспонденцію рахунків з відображення в обліку бюджетних установ створення та використання мобільного додатка як об'єкта інтелектуальної власності

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
Розробка ОІВ в установі			
1.	Отримання цільового фінансування на розробку ОІВ згідно з договором на виконання науково-дослідної роботи	2313	5411
2.	Нараховано заробітну плату виконавцям науково-дослідних робіт	1313	6511
3.	Проведено відрахування на соціальні заходи від заробітної плати	1313	6313
4.	Видано зі складу матеріали та спеціальне обладнання для виконання науково-дослідних робіт	1313	1518, 1812
5.	Сплачено збір за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти нематеріальних активів	1313	6211
6.	Вилучення з доходу звітного періоду бюджетних асигнувань у сумі поточних витрат, що включаються до первісної вартості об'єкта нематеріальних активів	7011	5411
7.	Оприбутковано на баланс ОІВ, створений в установі (за вартістю витрат	1211	1313

	на розробку)		
	Водночас з введенням в експлуатацію ОІВ відображається збільшення власного капіталу	5411	5111
8.	Оприбутковано свідоцтва, отримані в результаті створення нематеріальних активів	081	–
9.	Нараховано знос на ОІВ у складі нематеріальних активів установи	8014, 8114	1413
Облік передачі ОІВ за ліцензійним договором			
10.	Нарахування суми разового (паушального) платежу при підписанні ліцензійного договору	2111	7111
11.	Отриманні суми разового (паушального) платежу за ліцензійним договором на передачу ОІВ	2311	2111
12.	Нарахування роялті від передачі ОІВ за ліцензійним договором	2117	7311
13.	Отримання суми роялті від передачі ОІВ за ліцензійним договором	2311	2117

Набуті майнові права власності установи мають право використовувати на власний розсуд: передавати майнові права іншим установам або використовувати їх у власній господарській діяльності. Використання нематеріальних активів відбувається за рахунок укладання виключних та невиключних ліцензій.

Під час використання нематеріальних активів, тобто надання невиключних прав, в бюджетних установах – правовласників ліцензійних договорів об'єктом обліку є дохід у вигляді роялті та паушального платежу.

Роялті – це вид платежів, який платить ліцензіат ліцензіару протягом усього терміну дії ліцензійного договору у вигляді відсотка від суми прибутку або суми обороту від випуску продукції, виготовленої із застосуванням ОІВ. Паушальний платіж – це тверда (фіксована) сума, визначена ліцензійним договором, виплачувана як одноразово, так і в розстрочку, але обов'язково на початковій стадії дії ліцензійного договору.

Правовідносини між розробниками та власниками ОІВ встановлюються установою на підставі договорів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 28.12.2004 року № 986.

У випадку створення працівниками установи – творцями ОІВ під час виконання наукової тематики, що фінансується УААН, службових ОІВ та їх наступному використанні Установою через випуск продукції, в якій використовується службовий ОІВ, надання відповідних послуг чи надання ліцензій Установа виплачує творцям винагороду за використання службового ОІВ згідно з колективними договорами та договором з творцем ОІВ.

Розмір винагороди визначається у відсотках доходів, одержаних внаслідок використання ОІВ, або у фіксованій сумі на одиницю продукції відповідно до її ціни, або виходячи з обсягу доходів, одержаних від передачі технологій, або з урахуванням іншої вигоди, яка може бути отримана за використання технологій, що підтверджено відповідними документами.

Винагорода має виплачуватися не рідше одного разу на рік і не пізніше ніж через місяць після закінчення бюджетного року, а в разі надання ліцензії – протягом місяця після одержання ліцензійних платежів.

У договорах про службові ОІВ та виплату винагороди за їх використання, що укладаються з працівниками – творцями ОІВ, визначаються умови та порядок виплати винагороди з урахуванням вимог колективних договорів, що мають укладатися між трудовим колективом та адміністрацією установи. У разі, коли така угода відсутня, то згідно із законодавством, сума винагороди розподіляється порівну між всіма співавторами.

В колективному договорі Установа та трудовий колектив можуть передбачити виплату винахідникам та авторам разової премії при отриманні охоронного документа на ОІВ.

Якщо службовий ОІВ створено кількома творцями ОІВ, то сума винагороди розподіляється між усіма творцями ОІВ відповідно до угоди між ними.

Творець ОІВ має право знайомитись з розрахунком винагороди за використання ОІВ, що їм створено, та умовами договорів, якими передбачається використання зазначених ОІВ.

Установа має надавати творцю ОІВ відомості про обсяг та ціну реалізації продукції з використанням службових ОІВ разом з виплатою винагороди за використання службових ОІВ.

Виплата винагороди здійснюється за рахунок економії коштів фонду оплати праці загального фонду Державного бюджету або за рахунок коштів спеціального фонду Державного бюджету, або замість виплати винагороди виплачується премія.

Нарахування та виплата винагороди розробникам (винахідникам) ОІВ проводиться за дебетом субрахунків рахунку 8011 «Витрати на оплату праці» або 8111 «Витрати на оплату праці» та за кредитом субрахунку 6511 «Розрахунки із заробітної плати».

Висновки. Таким чином, мобільні додатки – це інноваційний засіб стимулювання розвитку діяльності підприємств, установ, організацій. Основними перевагами мобільних додатків є спрощення комунікації, економічна вигода і зручність використання. Вивчення облікового забезпечення створення і використання мобільних додатків забезпечить отримання даних для оцінки об'єкта нематеріальних активів та вигідності його використання.

Література.

1. Жадан М.І. Гармонізація нормативних актів з питань обліку об'єктів права інтелектуальної власності / М.І. Жадан, Ю.О. Григоренко // Сталій розвиток економіки №1 [23]. – 2014. – С. 171–177.
2. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23 грудня 1993 року № N 3792-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
3. Качалин В.В. Финансовый учет и отчетность в соответствии со стандартами GAAP / В.В. Качалин. – [2-е изд., испр., перер.] – М.: Дело, 1998. – 432 с.
4. Лист Державного казначейства України від 25.08.2005 р. № 07-04/1654-6902 «Про постановку на бухгалтерський облік об'єктів права інтелектуальної власності як нематеріальних активів та проведення їх інвентаризації».
5. Наказ Державного комітету статистики України «Інструкція щодо заповнення форм первинної облікової документації з обліку об'єктів права інтелектуальної власності (винаходів, корисних моделей, промислових зразків, компонувань (топографій) інтегральних мікросхем і раціоналізаторських пропозицій)» від 10 серпня 2004 р. № 469.
6. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» від 22.11.2004 № 732 [Електронний ресурс]. – <http://zakon1.rada.gov.ua>.
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 122 «Нематеріальні активи», затверджене наказом Мінфіну від 12.10.2010 р. № 1202.
8. Цивільне право України: Підручник: у 2т. / Борисова В.І., Баранова Л.М., Жилінкова І.В. – К., 2004. – Т.1. – 480 с.

References.

1. Zhadan, M.I. and Grigorenko, Y.O. (2014), “Harmonization of normative acts on registration of objects of intellectual property rights, *Stalyj rozvytok ekonomiky*, vol. 1 [23], pp. 171-177.
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (1993), The Law of Ukraine “About copyright and related rights”, available at: <http://zakon1.rada.gov.ua>
3. Kachalyn V.V. (1998), *Fynansovyj uchet y otchetnost' v sootvetstvyi so standartamy GAAP* [Financial accounting and reporting in accordance with GAAP standards], 2nd ed, Delo, Moscow, Russia
4. State Treasury of Ukraine (2005), The Letter “About the statement on the accounting of objects of intellectual property rights as intangible assets and their inventory”
5. The State Committee of Statistics of Ukraine (2004), The Order “Instructions for filling in the forms of primary accounting documentation for the registration of objects of intellectual property rights (inventions, utility models, industrial designs, layouts (topographies) of integrated circuits and rationalization proposals)”
6. Ministry of Finance of Ukraine (2004), The Order “On Approval of Typical Forms of Primary Accounting of Intellectual Property Rights in the Composition of Intangible Assets”, available at: <http://zakon1.rada.gov.ua>
7. The national (public) accounting standard in the public sector 122 "Intangible assets", approved by the Ministry of Finance Order No. 1202 of 12.10.2010
8. Borysova V.I., Baranova L.M., Zhylinkova I.V. (2004), *Tsyvilne pravo Ukrainy* [Civil law of Ukraine], Kyiv, Ukraine

Стаття надійшла до редакції 20.03.2018 р.